



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XX. Peccatum veniale à mortali discernere plerumque est difficile, &
periculosissimum definire, nisi ex Scriptura & Traditione discrimen
utriusque repetatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

de manu Saülis erui te, & qua fuerunt Domini tui, tibi concessi, & universam Juda & Israël domum? Et si hæc pauca tibi essent, alia quoque tibi adiecissim: cur flagitium hoc fecisti coram me? Et infra: Crimen multo atrocius est, cum quis maioribus ab ipso Deo beneficiis cumulatus est. Unde illud Christi: Si in Tyro & Sidone virtutes facta fuissent, olim penitentiam egissent. Verumtamen tolerabilis erit Tyro & Sidoni, quam civitati huic.

162 Hinc Chryllostomus infert 1°. fornicatus est quispiam ante legem, eum plectendum esse asserit Paulus: quicumque, ait, sine lege peccaverunt, sine lege peribunt. Si autem alter idem promulgatâ lege crimen admisi, graviores pœnas oppetet: quicumque, inquit, in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur. Si Sacerdos in illud ipsum fornicationis crimen incidit, ejus dignitas eum in pœnam multo graviolem implicabit. Eam ob rem, cum olim scorta vulgari morie mactarentur, Sacerdotum filia, ejusdem flagitii conscie, flammis cremari consueverant, Moysè eo facto significante, quantâ Sacerdotem maneret pœna, si in idem peccatum prolaberetur. Si enim tantam severitatem exerit in puellam, eo dumtaxat nomine, quod est Sacerdotis filia, quam severe illum ipsum Sacerdotem excipiet?

163 Infert 2°. quod si quis sancti baptismatis gratiam abjicit, & eâ perceptâ crimen admittit, nullum ex Apostolo solatium huic homini superest. Legem Moysi, ait, aliquis infregit, sine miseratione, duobus aut tribus testibus moritur. Quanto existimatis eum graviora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratia contumeliam fecerit?

164 Consonat S. Thomas q. 89. a. 5. pariter inferens, quod peccatum non est minus in fidei, quam in infideli, sed multo majus. Nam & infidelium peccata merentur veniam, propter ignorantiam, secundum illud 1. ad Timoth. 1. Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci, in incredulitate mea; & peccata fidelium aggravantur propter gratia Sacramentum, secundum illud Hebr. 10. Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui sanguinem testamenti, in quo sanctificatus est, pollutum duxerit?

165 Sed & peccata plenè deliberata Ecclesiasticorum, Religiosorumque, cæteris paribus, graviora esse peccatis Laïcorum, & sæcularium, probatur ex circumstantia personæ quæ peccat. Ut enim Salvianus: Longè magis damnabilis est malitia, quam titulus bonitatis accusat, & reatus impius est pius nomen. Nomen itaque Christiani, Ecclesiastici, Religiosi, sine actu nihil est (ait idem) nam quid est dignitas in indigno, nisi ornamentum in luto? Unde Mellissus Doctor (post Hieronymum) dicere solebat, nugas in ore sæcularium nugas, in ore Religiosorum esse blasphemias. Similiter Tridentinum sess. 22. de reform. c. 1.

Clerici in sortem Domini vocati, levitia etiam delicta, que in ipsis maxima essent, effugiant. Quemadmodum verò Religiosi & Sacerdotes gravius, ita incorrigibilius peccant, dum ex malitia vel contemptu, non ex infirmitate vel ignorantia peccant. Justi enim & perfecti, licet facile in initio non peccent ex malitia, vel contemptu, sed ex infirmitate vel ignorantia, uti docet S. Thomas 2. 2. q. 14. a. 4. in corp. & ad 1. & q. 24. a. 12. ad 1. addit tamen S. Doctor q. 186. a. 10. ad 3. quod si perveniam ad hoc quod ex contemptu peccent, efficiuntur pessimi, & maxime incorrigibiles, secundum illud Jerem. 2. Confregisti jugum meum, dirupisti vincula, dixisti: non serviam. In omni colle sublimi, & sub omni ligno frondoso tu prosternebaris meretrix. Unde Augustinus dicit in epist. ad plebem Hippon. Ex quo Deo servare cepi, quomodo difficile sum expertus meliores, quam qui in Monasteriis profecerunt, ita non sum expertus pejores, quam qui in Monasteriis ceciderunt. Vide dicta l. 2. n. 203.

Locus etiam (& idem est de tempore) facinoris immanitatem exaggerat (juxta Chryllostomum ubi supra) quod ipse Christus significat in Evangelio: Zachariam, inquit, occidistis inter templum & altare.

Denique peccati gravitas non parum crescit ex circumstantia nocuenti, quod adfert, vel adferre natum est, maxime si prævisum fuerit, & intentum. Tunc enim directè malitiam auget, utpote directè volitum. Quod si prævisum fuerit, non intentum, adhuc malitiam auget (licet indirectè, utpote solum volitum indirectè & in causa.) Cum enim aliquis cogitans, quod ex opere suo multa mala possum sequi, nec propter hoc dimittit; ex hoc apparet voluntas ejus esse magis inordinata, ait S. Thomas 1. 2. q. 20. a. 5. Si verò nec intentum fuerit, nec præcogitatum, distinguendum est (prosequitur S. Doctor) quia si per se sequitur ex tali actu, & ut in pluribus, secundum hoc evenit sequens addit ad malitiam actus, licet non sit præcogitatus. Manifestum est enim pejorem esse actum ex suo genere, ex quo nata sunt mala sequi: nec imprævisio excusat, utpote culpabilis, sive proveniens ex culpabili negligentia prævidendi. Quia nimirum vir prudens, antequam facere aliquid aggrediatur, videre debet quid ex sua actione sequi natum sit: Si verò per accidens, & ut in paucioribus, tunc eventus sequens, si non sit præcogitatus, non addit ad malitiam actus. Non enim datur judicium de aliqua re, secundum illud quod est per accidens, sed solum secundum illud, quod est per se.

CAPUT XX.

Peccatum veniale à mortali discernere plerumque est difficile, & periculosissimum definire, nisi ex Scriptura & Traditione discrimen utriusque repetatur.

Priorem partem S. Augustinus expressè tradit l. 21. de Civit. cap. ult. hæc verbis:

Quis sit iste modus, & quae sint ista peccata, quae ita impediunt perversionem ad regnum Dei, ut tamen sanctorum amicorum meritis impetrent indulgentiam, difficillimum est invenire, de finire periculosissimum. Ego certe usque ad hoc tempus, cum satagerem, ad eorum indagationem pervenire non potui. Mirum centè quòd tantam in eo facilitatem sibi plures imaginentur Neoterici, in quo tantam difficultatem veterum Patrum oculatissimus in ultima etiam invenit aetate: propecta quippe aetatis erat, & morti vicinus, cum suis de Civitate libris finem imposuit.

169 Ratio verò difficultatis est, tum quia circa moralia magis caligat oculus humanae mentis, quam circa alia: ita ut Augustinus in l. de nat. & grat. deplorat miserabiles tenebras, quas in animo agnoscit humano, qui scit quemadmodum leonem domare debeat, & nescit quemadmodum debeat vivere. Tum quia plerumque malum non ex regula virtutis, sed ex dictamine suae cupiditatis, quique metitur.

170 Illud praeterea accidit (inquit Augustinus Enchirid. c. 80.) quòd peccata, quamvis magna & horrenda, cum in consuetudinem venerint, aut parva, aut nulla esse credantur, usque adeò, ut non solum non occultanda, sed etiam predicanda ac diffamanda videantur. Sic nostris temporibus ita multa mala, non tamen talia qualia Sodomitarum, in apertam consuetudinem jam venerunt, ut pro his non solum excommunicare aliquem non audeamus Laicum, sed nec Clericum degradare.

171 Addit laudato l. 21. de Civit. c. ult. rationem, ob quam difficile est peccatorum gravitatem cognoscere: Fortassis propterea latent, ne studium proficiendi ad omnia peccata cavenda pigrescat. Quoniam si sciretur, quae vel qualia sint delicta, eis securus se obvolveres humana segnitie.

172 Posteriorem assertionis nostrae partem idem Augustinus tradit Enchiridii cap. 78. Quasi autem levia & gravia peccata, non humano, sed divino sunt pensanda iudicio... miseri scilicet conjugi, non filiorum procreandorum causa... sed carnalis etiam voluptatis; ut fornicationis, sive adulterii, sive cuiusquam alterius immunditia mortiferum malum, quòd potest tentante satana libido pertrahere; incontinentiam deviat infirmitas, possit... hoc putari non esse peccatum: quia venerabilis Paulus I. Cor. 7. 5. conjugibus ait: „ Nolite fraudare invicem, nisi ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi. Et iterum ad idipsum estote, ne vos tentet satanas propter incontinentiam vestram: „ nisi addidisset: „ Hoc autem dico secundum veniam, non secundum imperium. „

Quis autem jam esse peccatum neget, cum dari veniam facientibus Apostolica auctoritate fateatur? Tale quiddam est ubi I. Cor. 6. I. dicit:

„ Audeat quisquam vestrum adversus alterum negotium habens, iudicari apud iniquos, & non apud sanctos: ... Sic non est inter vos, quisquam sapiens, qui possit inter fratrem suum

Tom. I.

judicare; sed frater cum fratre iudicatur: & hoc apud infideles. „ Nam & hic posset putari, iudicium habere adversus alterum, non esse peccatum, sed tanummodo id, extra Ecclesiam velle iudicari, nisi secutus adungeret: „ Jam quidem omnino delictum est, quia iudicia habetis vobiscum. „ Et ne quisquam hoc ita exonsaret, ut diceret, iustum se habere iudicium, sed iniquitatem se pati, quam velle à se iudicium sententià removeri: continuo talibus cogitationibus vel excusationibus occurrit, atque ait: „ Quare non magis iniquitatem patimini? quare non potius fraudamini? ... Prohibuit itaque suos de secularibus rebus cum aliis hominibus habere iudiciam: ex qua doctrina Apostolus dicit esse delictum. Haec tamen Augustinus, qui tamen epist. 48. docet, non omnimodè illicitum esse, iudicio publico res suas defendere.

Qui & rursus Enchirid. c. 79. dicit: Sunt autem quaedam, quae levissima putarentur, nisi in Scripturis demonstrarentur opinione graviora. Quis enim dicentem fratri suo, fatue, reum gehenna putaret, nisi Veritas diceret: reus erit gehenna ignis? Aut quis existimaret, quam magnum sit peccatum, dies observare & menses, & annos, & tempora, sicut observant, qui certis diebus, sive mensibus, sive annis, volunt vel nolunt aliquid inchoare, eò quòd secundum vanam doctrinam hominum, sancta vel infansta existiment tempora; nisi huius mali magnitudinem ex timore Apostoli pensaremus, qui talibus ait: „ Timeo vos, ne forte sine causa laboraverim in vobis. „

Porro ex eo quòd Augustinus supra dixit, divino iudicio pensandum, quae levia, & quae gravia sint peccata, consequens est, id ex Scriptura & Sanctorum Traditione determinandum. Quòd si ex his, vel communi Ecclesiae doctrina id certò nequeat determinari, prudens Theologus caveat id ex se audacter determinare: suspendat potius iudicium suum, saltem ubi veritas ambigua est. Cum tunc periculosum sit id determinare, uti docet S. Thomas quodlib. 9. a. 15. Et ideò Concilium Vabrense anni 1368. dicit, quòd Confessor non debet esse promptus ad facile iudicandum de aliquo, quòd sit mortale peccatum, nisi sit in dictis Scriptura vel Sanctorum expressum. Nec tamen ideò promptus, seu facilis tunc esse debet ad iudicandum esse veniale dumtaxat. Cum utrumque periculosum esse moneat Doctor Angelicus loco citato. Id ergo divino relinquat iudicio, suspendens interim suum. In eo tamen Theologi conveniunt, illud esse mortale, cui vix, seu gravem poenam Scriptura comminatur. Atque ita Augustinus tradit Enchirid. c. 78.

CAPUT XXI.

Tria à Theologis requisita ad peccatum mortale.

Tria illa sunt, perfecta advertentia delibatioque ex parte intellectus. Perfectus